

Koalicija za promociju i zaštitu ljudskih prava

Gornjodravsko obala 81 / 31 000 OSIJEK / Croatia
Tel/fax: +385-31-284-320 , +385-31-284-321 , +385-31-284-323
E-mail: lsc@os.htnet.hr; Website: www.lsc.hr

IZAZOVI TRAJNOM RJEŠAVANJU IZBJEGLIČKE PROBLEMATIKE U REPUBLICI HRVATSKOJ – PROVEDBA SARAJEVSKE MINISTARSKJE DEKLARACIJE O REGIONALNOM POVRAJKU IZBJEGLICA

UVOD

Potpisivanjem Sarajevske ministarske deklaracije o regionalnom povratku izbjeglica Republika Hrvatska, Bosna i Hercegovina te Srbija i Crna Gora prihvatile su, 31. siječnja 2005. god., regionalni okvir za pravedno i trajno rješenje izbjegličke problematike nastale kao posljedica ratova iz prve polovice 1990-tih.

Postizanje ovog međudržavnog sporazuma rezultat je uspješne inicijative predstavnika misija Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS), ureda Visokog povjerenstva za izbjeglice Ujedinjenih Naroda (UNHCR) te delegacija Europske komisije (EK) u tri države, poznate i kao inicijativa "3x3".

Prihvatanjem načela Deklaracije tri su države iskazale potrebu i spremnost, ali i prihvatile obvezu da, uz pomoć i u suradnji s predstavnicima međunarodne zajednice, regionalnim pristupom i međusobnom suradnjom te ulaganjem dodatnih individualnih napora preostala pitanja izbjeglica i interno raseljenih osoba razriješe do kraja 2006. god.

Dosljedno poštovanje načela i ostvarivanje ciljeva Deklaracije od značaja su i interesa za sve raseljene osobe. Prihvaćena načela nediskriminacije i pristupa svim pripadajućim pravima pri rješavanju predmetnih pitanja su, međutim, iznimno značajna za izbjeglice koje pripadaju brojčano manjinskim zajednicama u državama ili lokalnim regijama u koje se vraćaju.

Ovaj dokument sagledava dosadašnji proces provedbe Sarajevske deklaracije te, u tom kontekstu, izazove za povratak izbjeglica u Republiku Hrvatsku, a oslanja se na sadržaj diskusije okruglog stola "Izazovi trajnom rješavanju izbjegličke problematike u Republici Hrvatskoj – Provedba Sarajevske ministarske deklaracije o regionalnom povratku izbjeglica" održanog povodom obilježavanja Svjetskog dana izbjeglica, 20.06.2006. god., u Zagrebu.

Ciljevi ovog dokumenta su podići svijest javnosti o provedbi i načelima Sarajevske ministarske deklaracije o regionalnom povratku izbjeglica te poduprijeti napore hrvatske vlade na putu prevazilaženja izazova stvaranju učinkovitih i održivih mehanizama za trajno rješavanje izbjegličke problematike u Republici Hrvatskoj.

OBVEZE I NAČELA PRIHVAĆENI DEKLARACIJOM

Sarajevska deklaracija predviđa dva pristupa pravednom i trajnom rješenju preostalih izbjegličkih pitanja u regiji - povratkom izbjeglica u državu podrijetla ili njihovom lokalnom integracijom u državama trenutnog boravka.

Države potpisnice potvrdile su svim izbjeglicama puno i neotuđivo pravo na pojedinačne odluke o zemlji stalnog boravka te iskazale odlučnost da poduzmu sve neophodne

državne i administrativne mjere za omogućavanje ostvarivanja tog prava u praksi.

Povratak ili lokalna integracija je, dakle, pitanje slobodno izražene volje svakog izbjeglice, a procesi bi se trebali odvijati bez diskriminacije i uz pomoć i podršku država potpisnica Deklaracije. Dogovoreno je da će izbjeglicama osigurati pristup svim pripadajućim pravima na pošten i transparentan način te da će svi za to potrebni socijalni, pravni, proceduralni ili neki drugi uvjeti biti ispunjeni u duhu Deklaracije. Svim izbjeglicama se, po povratku ili lokalnoj integraciji, jamči da će uživati sva prava, ali i imati iste obveze kao ostali građani. Glede povratnika, iskazana je potpuna svijest o njihovom pravu na siguran i dostojanstven povratak.

Tri su se vlade dogovorile da će do kraja 2006. god. poduzeti mjere nužne za uklanjanje svih preostalih političko-administrativno-pravnih prepreka za povratak ili lokalnu integraciju izbjeglica. Kako bi se taj cilj postigao, vlade su preuzele obvezu da izrade detaljne nacionalne planove aktivnosti (Mape puta) koje će uključiti obuhvatan popis zadataka, a za čije će provođenje svaka država snositi pojedinačnu odgovornost. Rok utvrđen za izradu nacionalnih planova aktivnosti je tri mjeseca od potpisivanja Deklaracije tj. do kraja travnja 2006. god. Nacionalne Mapa puta trebaju se objediniti u Zajedničku provedbenu matricu (Joint Implementation Matrix).

Deklaracija predviđa ustanovljavanje stručne radne skupine (Task force) u čijem će radu sudjelovati imenovani predstavnici država potpisnica, kao i predstavnici tri misije OESS-a, ureda UNHCR-a te delegacija EK. Osnovne zadaće stručne radne skupine koja će se sastajati najmanje četiri puta godišnje su razmatranje i objedinjavanje zadataka iz nacionalnih Mapa puta u zajedničku provedbenu matricu, praćenje njezine primjene te priprema sastanaka na ministarskoj razini.

PROVEDBA DEKLARACIJE

Do sredine 2006. god. proces pokrenut potpisivanjem Deklaracije obilježen je postizanjem određenog napretka, ali i značajnim kašnjenjem u provedbi određenih aktivnosti. Održano je pet regionalnih sastanaka stručne radne skupine te dvije ministarske konferencije. Proces se odvijao na razini "visoke politike", bez značajnije transparentnosti na nižim razinama.

Kašnjenje i različita dinamika u izradi detaljnih nacionalnih Mapa puta, stalna potreba za njihovim dopunjavanjem i konkretiziranjem, te nespornosti i neujednačeni stavovi država po određenim pitanjima ukazali su na svu složenost i izazove provedbi procesa na regionalnoj razini.

Republika Hrvatska bila je, unatoč kašnjenju, prva potpisnica Sarajevske deklaracije koja je izradila nacrt nacionalne Mape puta. Mapa puta predstavljena je partnerima iz međunarodne zajednice 12. srpnja 2005. god.,

a Vlada Republike Hrvatske usvojila ju je deset dana kasnije, 22. srpnja 2005.god.

Predstavnici međunarodne zajednice imaju ključnu ulogu u pružanju podrške započetom procesu. Oni, međutim, nisu uvijek imali jedinstvene stavove glede iznalaženja rješenja po nekim pitanjima.

Na regionalnom sastanku voditelja misija OESS i UNHCR te delegacija EK posvećenom provedbi Sarajevske deklaracije, 27. ožujka 2006.god., zaključeno je da zbog vrlo sporog napretka u provedbi trilateralnog procesa tri vlade trebaju dodatno ojačati svoje napore te stvoriti uvjete za postizanje trajnih rješenja i osigurati pristup svim pripadajućim pravima, uključujući pravo na stambeni smještaj, sukladno međunarodnim standardima. Vlade su potaknute da razmotre i razriješe sva otvorena pitanja na narednoj ministarskoj konferenciji. One su, nadalje, pozvane da pojedinačno uvrste preostala pitanja u svoje Mape puta, kao i da odrede jasne mehanizme i tijela primjerena njihovom rješavanju.²

Na ministarskoj konferenciji održanoj 31. ožujka 2006.god., međutim, sva preostala otvorena pitanja nisu razriješena. Navedene su činjenice utjecale na to da Zajednička provedbena matrica još uvijek nije usuglašena i usvojena. One su, nadalje, stvorile neizvjesnost glede uklanjanja svih političko-pravnih prepreka i uspostavljanja jasnih i učinkovitih mehanizama za konačno rješavanje izbjegličke problematike u predviđenom roku.

RJEŠAVANJE IZBJEGLIČKE PROBLEMATIKE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ciljne grupe

Konačno rješavanje izbjegličkih problema u Republici Hrvatskoj odnosi se na dvije kategorije izbjeglica, onih koji su iz Republike Hrvatske izbjegli u Srbiju, Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu te onih koji su iz Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine izbjegli u Republiku Hrvatsku. Pristup pripadajućim pravima od važnosti je za sve izbjeglice, bez obzira na njihov formalni status i bez obzira na njihovu odluku o povratku ili lokalnoj integraciji u državama sadašnjeg boravka.

Broj potencijalnih povratnika u Republiku Hrvatsku, uglavnom etničkih Srba, nije moguće precizno utvrditi. Temeljem zahtjeva za povratak, obnovu stambenih jedinica i stambeno zbrinjavanje koje su podnijele izbjeglice iz Republike Hrvatske, hrvatske su vlasti, u srpnju 2006.god., broj potencijalnih povratnika procijenile na oko 20.000³. Taj broj bi, međutim, mogao biti i veći imajući u vidu da je broj službeno registriranih izbjeglica u susjednim državama u 2006.god. oko 85.000⁴, od čega 78.000 u Srbiji i Crnoj Gori te 7.000 u Bosni i Hercegovini. Iskustva nekih nevladinih organizacija ukazuju da i dio bivših izbjeglica, koje su stekle državljanstvo susjednih država, iskazuje interes za povratkom. Stvarni broj povratnika će zasigurno ovisiti o dinamici stvaranja uvjeta za njihov održivi povratak, uključujući pristup svim pripadajućim pravima.

U Republici Hrvatskoj službeno je registrirana 2.681⁵ izbjeglica iz Bosne i Hercegovine i Srbije i Crne Gore. Onim izbjeglicama koje se žele vratiti u Bosnu i Hercegovinu vlada Republike Hrvatske pruža pomoć pri povratku i obnovi njihovih kuća kroz isporuku građevinskog materijala, dok bi za ostale trebala biti omogućena lokalna integracija u Republici Hrvatskoj.

Ostvarivanje pripadajućih prava i stvaranje pretpostavki za punu (re)integraciju i održiv povratak potrebno je osigurati i nemalom broju izbjeglica koje su se već vratile u Republiku Hrvatsku, imajući u vidu da se samo 60 – 65%⁶ od oko 120.000 registriranih manjinskih povratnika procjenjuje održivim "uglavnom zbog postojanih poteškoća u pristupu stambenom smještaju, stečenim pravima i zapošljavanju"⁷.

Nacionalna Mapa puta

Nacionalna Mapa puta sadrži četiri tematska područja aktivnosti usmjerenih na rješavanje izbjegličke problematike, uključujući rokove i financijska sredstva određena za njihovo provođenje:

- 1.Povratak u Republiku Hrvatsku, putem osiguravanja stambenog smještaja za povratnike (obnova oštećenog i uništenog stambenog fonda, povrat imovine, stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava) i provedbom infrastrukturnih i razvojnih programa na područjima povratka (obnova električne mreže, obnova i izgradnja komunalne i socijalne infrastrukture te programi ekonomskog razvitka, razminiranje);
- 2.Iznalaženje konačnih rješenja za preostale izbjeglice u Republici Hrvatskoj, putem pružanja pomoći povratku ili omogućavanjem lokalne integracije u Hrvatskoj;
- 3.Razmjena podataka s Bosnom i Hercegovinom i Srbijom i Crnom Gorom;
- 4.Osiguravanje osnovne socijalne zaštite povratnicima i skrb za preostale izbjeglice u Hrvatskoj.

Za provedbu zadaća iz Mape puta vlada Republike Hrvatske osigurala je oko 2,3 milijarde kuna (oko 300 milijuna eura) proračunskih sredstava u 2005.god., te oko 2,1 milijarde u 2006.god., od čega će najveći dio biti usmjeren na povratak izbjeglica u Republiku Hrvatsku i rješavanje njihovih stambenih problema.⁸

Razmotrivši određene primjedbe i sugestije predstavnika međunarodne zajednice u Republici Hrvatskoj za potrebom dopune inicijalne Mape puta određenim pitanjima vlada je većinu njih prihvatila te naknadno ugradila u Mapu puta.

Komentare na inicijalnu Mapu puta te prijedloge za dopunu i konkretizaciju mape vladi su uputile i nevladine organizacije za zaštitu ljudskih prava.⁹ Prijedloge za uključivanje nevladinih organizacija u provođenje i praćenja procesa provedbe aktivnosti i ostvarivanja ciljeva iz nacionalne Mape puta te osnivanje međusektorskih radnih skupina na nacionalnoj i lokalnim razinama vlada je u potpunosti ignorirala.

Predstavnici Srbije i Crne Gore i Bosne i Hercegovine ukazali su na osam, po njima, otvorenih pitanja glede usvojene Mape puta. Dva pitanja koja u cijelosti ostaju otvorena odnose se na iznalaženje sveobuhvatnih rješenja za bivše nositelje stanarskih prava na stanovima u društvenom vlasništvu koji se ne žele vratiti (pitanje kompenzacije), te produljenje prethodnog roka (10. travnja 1999.god.) za podnošenje zahtjeva za konvalidaciju radnog staža ostvarenog na područjima koja su za vrijeme rata 1991.-1995.god. bila pod kontrolom paravlasti lokalnih Srba. I dok pitanje kompenzacije bivših nositelja stanarskih prava ostaje politički krajnje osjetljivo na svim razinama, vlada Republike Hrvatske nije razmotrila mogućnost produljenja roka za konvalidaciju radnog staža unatoč činjenici da je isto naznačeno kao kratkoročni prioritet u procesu pristupnog partnerstva s Europskom Unijom. Naime, u Odluci Europskog Vijeća od 20. veljače 2006.god. kao jedan od političkih prioriteta pristupnog partnerstva

navodi se "Ponovno uspostavljanje mogućnosti za podnošenje zahtjeva za konvalidaciju i revizija svih zahtjeva podnijetih nakon isteka prethodnog roka".¹⁰

Misija OESS-a u Republici Hrvatskoj navodi da su dvije osnovne zadaće vlade Republike Hrvatske nastaviti s pružanjem usluga u cilju postizanja sveobuhvatnog i prihvatljivog rješenja otvorenih pitanja te osigurati pravovremenu provedbu svih najvažnijih zadaća sadržanih u hrvatskoj Mapi puta, uključujući financijske obveze.¹¹

Početkom 2006.god. ured UNHCR u Republici Hrvatskoj izradio je matricu za praćenje provedbe Mape puta i rješavanja izbjegličkih problema u Republici Hrvatskoj. Matrica će se kontinuirano i detaljno nadopunjavati i koristit će se kao temelj za razmjenu informacija i razmatranje postignutog napretka i preostalih problematičnih pitanja između predstavnika međunarodne zajednice i hrvatskih vlasti.

Izazovi konačnom i pravednom rješenju izbjegličke problematike u Republici Hrvatskoj

Osnovni izazov rješavanju izbjegličke problematike u Hrvatskoj je uspostavljanje adekvatnih, učinkovitih i transparentnih administrativnih mehanizama koji će osigurati ispunjavanje obveza prihvaćenih Sarajevskom deklaracijom u praksi. Ovaj uvjet odnosi se na ispunjavanje zadaća iz Mape puta, ali i pristup i ostvarivanje stečenih i ljudskih prava izbjeglica koje u Mapu nisu uvrštene.

Višegodišnja iskustva glede manjinskih povratka u Republici Hrvatskoj ukazuju da je, unatoč određenom napretku, formalno iskazivanje volje za rješavanjem tog problema bilo krajnje problematično u praksi. Naime, Sarajevski proces pokazuje da ni osam godina nakon što je hrvatska vlada usvojila Program povratka i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba (1998.god.) pitanje izbjeglica nije riješeno u potpunosti i sukladno međunarodno preuzetim obvezama.

Izbjeticama su i godinu dana po usvajanju Mape pute, na različite načine, ograničeni pristup stečenim i pripadajućim pravima te omogućavanje suštinske (re)integracije. U godišnjem izvješću za 2005.god., Pučki pravobranitelj navodi da je "u onom dijelu pritužbi na rad i postupanje tijela državne i lokalne uprave, osobito na dugotrajnost postupaka koji je i glavni predmet rada pučkog pravobranitelja, velik udio pritužbi građana srpske nacionalnosti a u pitanjima koja se odnose na povrat imovine, stambeno zbrinjavanje, obnovu i prava iz mirovinskog osiguranja taj se udio penje i preko 70%. Ti podaci i za 2005. godinu ukazuju na to da mnogi povratnici i oni koji bi se željeli vratiti u Republiku Hrvatsku, još uvijek nisu riješili mnoga pitanja važna za povratak ili normalan život u Republici Hrvatskoj."¹² Dugotrajnost postupaka, nedostatak financijskih sredstava i ograničene mogućnosti za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć primoravaju izbjeglice na odustajanje od pokretanja sudskih postupaka koji su im jedina alternativa za ostvarivanje pojedinih prava.

Nepostojanje učinkovitih mehanizama, pitanja provedbe zakona u praksi, kašnjenje u odnosu na rokove inicijalno postavljene u Mapi puta te diskriminacija mogu se sagledati u npr. područjima stambenog zbrinjavanja, povrata imovine i obnove.

Hrvatska vlada je 2003.god. usvojila Zaključak o stambenom zbrinjavanju bivših nositelja stanarskih prava na stanovima u društvenom vlasništvu izvan područja od posebne državne skrbi (izvan nekada ratom pogođenih područja) te za njegovu provedbu osigurala proračunska sredstva u 2004. i 2005.god. Ukupno je podnijeto oko 4.463 zahtjeva. Zbrinjavanje je započelo tek krajem 2005.god., a do sredine 2006.god. zbrinuto je svega nekoliko obitelji. Izrada plana za stambeno zbrinjavanje još je u postupku, a vlada najavljuje da bi proces zbrinjavanja u potpunosti trebao završiti tek 2011.god.!? Na nekada ratom pogođenim područjima bivši se nositelji stanarskog prava nalaze na dnu ljestvice prioriteta za ostvarivanje prava na stambeno zbrinjavanje. Proces je netransparentan, a donošenje rješenja po zamolbama izbjeglica nerazumno kasne.

I dok je povrat privremeno zauzetih stambenih jedinica u privatnom vlasništvu izbjeglica unatoč kašnjenju i nekim preostalim problemima gotovo priveden kraju, adekvatni administrativni mehanizmi za povrat zauzetog poljoprivrednog zemljišta i poslovnih prostora (pitanje naknadno uključeno u Mapu puta) nisu uspostavljeni. Pitanje povrata ili kompenzacije za pokretne stvari stavljene pod upravu države uopće nisu razmatrana niti ugrađena kao zadaća u Mapu puta. Poništavanje ugovora o zamjeni ili prodaji nekretnina izbjeglica zaključenih pod prisilom ili protivno pravnim normama problematično je unatoč obvezama iz Ugovora o pitanjima sukcesije.¹³

Glede rješavanja zahtjeva za obnovu u ratu oštećenih i uništenih kuća, pučki pravobranitelj krajem 2005.god. zaključuje da "težinu situacije u ovoj oblasti pokazuju podaci koje je dostavila Uprava za obnovu obiteljskih kuća. U Upravi je evidentirano 14.787 neriješenih drugostupajskih predmeta, od čega je oko 800 ponovljenih žalbi. O broju prvostupajskih postupaka i broju službenih osoba koje rade na tim predmetima Uprava nema podataka...Mjesečno se, u prosjeku, rješava 100 predmeta u drugom stupnju, a četiri službenika ovaj posao obavlja i u prekovremenom radu."¹⁴

Od preostalih pitanja glede ostvarivanja povratka i reintegracije izbjeglica iz Republike Hrvatske mogu se, između ostalih, navesti: netransparentnost postupaka za ratne zločine, neispunjavanje zakonskih obveza srazmjernosti pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave i pravosuđu te diskriminacija pri zapošljavanju povratnika, problemi osiguranja ekonomske i socijalne održivosti povratnika, problemi reguliranja statusa i ostvarivanja stečenih prava povratnika koji nisu hrvatski državljani, međuetnička netolerancija i povećanje broja etnički motiviranih incidenata te (ne)sigurnost povratnika itd.

Problem vezan za lokalnu integraciju izbjeglica u Republici Hrvatskoj predstavlja nepostojanje pravnog okvira i konkretnih mehanizama za ostvarivanje tog prava. Poseban je problem i netransparentan postupak gubitka izbjegličkog statusa u Republici Hrvatskoj.

Provedbu aktivnosti i izvršavanje obveza iz Sarajevske deklaracije karakterizira nedovoljna transparentnost u odnosu na vlasti na lokalnim razinama, nevladine organizacije i širu javnost, kako izbjeglice tako i domicilno stanovništvo. Informiranost svih struktura društva te osiguravanje široke javne podrške i sprječavanje opstrukcija provedbi Sarajevskog procesa i zadaća iz Mape puta od neprocjenjivog su značaja za stvaranje ozračja neophodnog za konačno i pravedno rješavanje izbjegličkih pitanja u Hrvatskoj.

NAPOMENE:

¹ Okrugli stol organizirala je Koalicija za promociju i zaštitu ljudskih prava u okviru dvogodišnjeg programa "Prava manjina u praksi – Nacionalna Strategija za Hrvatsku". Sudionici okruglog stola, njih 25, bili su predstavnici Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka – Uprave za prognanike, povratnike i izbjeglice i Uprave za obnovu obiteljskih kuća; Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija; Ureda pučkog pravobranitelja; zastupnika manjina u Hrvatskom Saboru; Misija OESS i UNHCR u Republici Hrvatskoj; inozemnih diplomatskih predstavništava te nevladinih organizacija za ljudska prava.

² Misija OESS-a u Srbiji i Crnoj Gori, Press release: OSCE, UNHCR and EC reiterate support for implementation of Sarajevo Declaration on refugees, 27 March 2006

³ Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka: Povratak prognanika i izbjeglica u Hrvatskoj, 7. srpnja 2006.god.

⁴ Misija OESS u Republici Hrvatskoj: Pregled 2006.godina – Izvješće o napretku Republike Hrvatske u ispunjavanju međunarodnih obveza, 9. lipanj 2006.god., str.13.

⁵ Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka: Povratak prognanika i izbjeglica u Hrvatskoj, 7. srpnja 2006.god.

⁶ Misija OESS u Republici Hrvatskoj: Pregled 2006. godina, str.14.

⁷ Isto

⁸ Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka: Povratak prognanika i izbjeglica u Hrvatskoj, 7. srpnja 2006.god.

⁹ Npr. Srpski demokratski forum; Centar za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć - Vukovar

¹⁰ Official Journal of the European Union: Council Decision of 20 February 2006 on the principles, priorities and conditions contained in the Accession Partnership with Croatia and repealing Decision 2004/648/EC (2006/145/EC); 3.1. Short term priorities, Political Criteria, Regional Issues and International Obligations, 25. February 2006

¹¹ Misija OESS u Republici Hrvatskoj: Pregled 2006. godina, str. 14.

¹² Pučki pravobranitelj Republike Hrvatske: Izvješće o radu za 2005.god., str. 154.

¹³ Ugovoru o pitanjima sukcesije (bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije) pristupile su sve države sljednice, a na snagu je stupio 2.lipnja 2004.god.

¹⁴ Pučki pravobranitelj Republike Hrvatske: Izvješće o radu za 2005.god.,str. 51.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Potpisivanjem Sarajevske ministarske deklaracije o regionalnom povratku izbjeglica otvorena je realna perspektiva konačnom i pravednom rješenju tog teškog i složenog pitanja u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji te Crnoj Gori. Države potpisnice trebaju ubrzati započeti proces i provoditi ga u dobroj volji i uz punu privrženost relevantnim međunarodnopravnim obvezama i standardima kako bi se sva preostala politička pitanja razriješila do kraja 2006.god. Nacionalne Mape puta i Zajednička provedbena matrica trebaju biti dovršeni u najkraćem mogućem roku i uz kontinuiranu pomoć predstavnika međunarodne zajednice.

Mapa puta Republike Hrvatske predstavlja solidan politički okvir pitanja i zadaća koje vlasti trebaju poduzimati u cilju konačnih i praktičnih rješenja izbjegličkih pitanja na nacionalnoj razini. Pojedina pitanja i zadaće vlade iz Mape puta potrebno je, međutim, dopuniti i dodatno konkretizirati. Imajući u vidu da je od započinjanja izbjegličke krize proteklo petnaest godina, zadaće treba provoditi u razumnim rokovima i bez nepotrebnog odugovlačenja.

Za ostvarivanje načela i ciljeva Sarajevske deklaracije te prava iz Mape puta u praksi, ali i ostalih stečenih prava izbjeglica koja u nju nisu ugrađena, vlada treba odrediti i uspostaviti adekvatne, učinkovite i transparente provedbene mehanizme.

Vlada povratnicima u potrebi treba osigurati besplatnu pravnu pomoć u sudskim postupcima. To se može učiniti ustanovljavanjem posebnog fonda ili uvrštavanjem povratnika kao korisnika prava iz Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći čije je usvajanje najavljeno do kraja 2006.god.

Vlada treba poduzimati mjere za podizanje široke javne svijesti, uključujući predstavnike vlasti na lokalnim razinama, o obvezama preuzetim potpisivanjem Sarajevske deklaracije i o sadržaju Mape puta. Medijske i druge aktivnosti usmjerene na osiguravanje široke javne podrške Sarajevskom procesu, sprječavanju mogućih opstrukcija u njegovoj provedbi, jačanju međuetničke tolerancije, te osiguravanju sigurnog i dostojanstvenog povratka trebaju biti planirane na lokalnim i nacionalnoj razini i provedene kontinuirano.

U cilju osiguravanja transparentnosti procesa i omogućavanja javnog međusektorskog dijaloga o rješavanju izbjegličkih pitanja vlada treba uspostaviti čvršće kontakte s predstavnicima relevantnih nevladinih organizacija i predstavnicima izbjeglica i povratnika, te ih uključiti u provedbu aktivnosti i praćenje ostvarivanja ciljeva iz nacionalne Mape puta.

Ova publikacija izrađena je u okviru programa Prava manjina u praksi u jugoistočnoj Europi – Nacionalna strategija za Hrvatsku koju provodi Koalicija za promociju i zaštitu ljudskih prava. Program je inicijativa King Baudouin fondacije u partnerstvu s fondacijom Charles Stewart Mott i Soros fondacijom.

Autor teksta je Ljubomir Mikić iz Centra za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć, Vukovar. Tekst nužno ne održava stavove Koalicije za promociju i zaštitu ljudskih prava ili stavove fondacije King Baudouin.

Koalicija za promociju i zaštitu ljudskih prava. Objavljeno u srpnju 2006.god.

Objavljivanje publikacije podržano od:

